

Gedragcode vrijwilligers COC Groningen & Drenthe

COC Groningen & Drenthe vindt een veilige fysieke en sociale omgeving voor zowel haar deelnemers als haar vrijwilligers belangrijk. Ongewenst of niet integer gedrag past niet binnen onze vereniging. Eén van de hulpmiddelen om die veilige omgeving te creëren, is het gebruik van een gedragscode. Hierin staat wat wel en niet gewenst is in de omgang tussen vrijwilligers en deelnemers, die zich in een afhankelijke en daarmee kwetsbare positie bevinden, te weten:

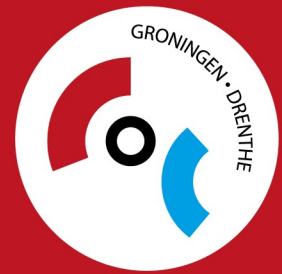
- minderjarigen;
- mensen met een verstandelijke beperking;
- vluchtelingen.

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en deelnemers aan de activiteiten van de vereniging zijn niet eenduidig. De ene deelnemer vindt een hand op de schouder prettig, een andere deelnemer vindt het niet prettig om te worden aangeraakt. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle deelnemers en in alle situaties gelden. Dit geldt echter niet voor het misbruiken van een machtspositie en/of het aangaan van seksuele handelingen en contacten tussen vrijwilligers en kwetsbare deelnemers. In beide situaties is de grens heel duidelijk en die grens dient te allen tijde niet te worden overschreden!

Daarom hebben wij als vereniging voor al onze vrijwilligers een gedragscode opgesteld. De gedragscode bestaat uit twee delen: regels die bijdragen aan een open, transparante en veilige omgeving voor deelnemers én vrijwilligers en de omschrijving van seksueel grensoverschrijdend gedrag die het uitgangspunt is van het tucht- en sanctiebeleid dat door de organisatie wordt gevoerd. Wanneer je bij ons komt werken als vrijwilliger vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en volgens de gedragscode zult handelen.

De gedragsregels voor vrijwilligers:

- 1. De vrijwilliger moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen een deelnemer zich veilig en gerespecteerd voelt.**
Dit houdt in dat er geen onderscheid gemaakt wordt of nadruk wordt gelegd op godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid, genderidentiteit, culturele achtergrond, leeftijd of lichamelijke kenmerken.
- 2. De vrijwilliger is een voorbeeld voor anderen en gedraagt zich naar zijn/haar/x functie.**
Dit geldt temeer als je een bijzondere rol, taak of verantwoordelijkheid hebt. Span je in om je rol en functie zo goed mogelijk uit te oefenen, binnen de context en omstandigheden waar je in verkeert. Communiceer helder en wees open over je bedoelingen en intenties. Wees betrouwbaar naar je omgeving. Kom je afspraken na, luister naar en volg instructies op en houd je aan de regels. Maak geen misbruik van een machtspositie.
- 3. De vrijwilliger onthoudt zich ervan deelnemers op een wijze te bejegenen die hun in hun waardigheid aantast.**
Je onthoudt je van discriminerende, kleinerende of (seksueel) intimiderende opmerkingen en gedragingen. Dit geldt tijdens alle activiteiten die door of namens de vereniging worden georganiseerd.

- 4. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van een deelnemer dan functioneel noodzakelijk is.**
Tijdens de activiteiten kan het voorkomen dat men deelnemers ook kent vanuit sociale contacten. Maar de vrijwilliger is binnen de vereniging altijd de verantwoordelijke. Het is belangrijk dat de vrijwilliger zich bewust is van zijn positie, die ook buiten de vereniging door kan spelen.
- 5. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van kwetsbare deelnemers. Alle seksuele handelingen, contacten en –relaties tussen een vrijwilliger en kwetsbare deelnemers zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.**
Tussen volwassenen en jongeren is sprake van een natuurlijk overwicht en dus een machtsverschil. Een jongere kan daardoor zaken moeilijker weigeren, of overzien waar het om gaat. Het is aan de volwassene om de grenzen te bewaken. Dit geldt ook voor mensen met een ontwikkelingsachterstand / verstandelijke beperking. De kalenderleeftijd vormt bij hen geen criterium, maar het feit dat zij een achterstand hebben in de verstandelijke en/of emotionele en sociale ontwikkeling. Bij vluchtelingen kan er sprake zijn van een afhankelijkheidspositie, waardoor zij zich gedwongen kunnen voelen bepaalde handelingen te verrichten die ze niet zouden willen doen.
- 6. De vrijwilliger mag geen fysiek geweld gebruiken jegens een deelnemer.**
- 7. De vrijwilliger mag een deelnemer niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.**
Uitgangspunt is dat de deelnemer het als seksueel getint ervaart. De vrijwilliger moet er voor zorgen dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is, deze aanraking niet verkeerd kan worden geïnterpreteerd. De vrijwilliger houdt bij lichamelijk contact rekening met grenzen die de deelnemer aangeeft, leeftijd, ontwikkelingsniveau, achtergronden, de specifieke situatie en wat maatschappelijk en/of cultureel als aanvaardbaar wordt gezien.
- 8. De vrijwilliger heeft de plicht kwetsbare deelnemers naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de kwetsbare deelnemer is betrokken, wordt nageleefd.**
De vrijwilliger heeft binnen zijn mogelijkheden de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en het welzijn van een deelnemer. Indien de vrijwilliger grensoverschrijdend gedrag signaleert is hij verantwoordelijk het ongewenste gedrag te (doen laten) stoppen en te zorgen voor de veiligheid van de deelnemer. De vrijwilliger is alert op signalen die kunnen wijzen op seksueel misbruik / overtreding van de gedragscode.
- 9. Indien de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen.**
Het kan zijn dat een deelnemer een vrijwilliger in vertrouwen neemt en vertelt dat iemand hem/haar misbruikt. De vrijwilliger belooft in een dergelijk geval geen geheimhouding. Feiten van vertrouwelijke aard, aan jou toevertrouwd, moeten te allen tijde worden gerespecteerd. Maar wanneer de belangen van de deelnemer in het geding zijn, dient de vrijwilliger hiervan melding te maken of tenminste een derde te raadplegen. Indien enigszins mogelijk gebeurt dit in overleg met de deelnemer.

10. De vrijwilliger medewerker krijgt en/of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.

Door vergoedingen dreigen de objectiviteit van het handelen en de onafhankelijke positie van de vrijwilliger en die van de deelnemer in het gedrang te komen. Hierdoor kan een voedingsbodemp ontstaan voor (seksueel) machtsmisbruik.

11. De vrijwilliger respecteert andermans privacy en gaat zorgvuldig om met sociale media en met het verzamelen, verwerken en verstrekken van gegevens.

12. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

Dit betekent dat de vrijwilliger ook alert is op gedragingen die niet direct als seksueel misbruik of intimidatie zijn te betitelen, maar wel als grensoverschrijdend worden ervaren. Ook in dit geval is het belangrijk dat passende maatregelen worden genomen, zoals het aanspreken van de persoon in kwestie en/of het raadplegen van een derde.

Omschrijving seksueel grensoverschrijdend gedrag met kwetsbare deelnemers

Onder seksueel grensoverschrijdend gedrag verstaan wij: Enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd en / of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.

Gedragingen die volgens de bovenstaande omschrijving vallen onder seksueel grensoverschrijdend gedrag, kunnen worden gesanctioneerd door een procedure waarin hoor en wederhoor zal plaatsvinden.

De sancties bestaan uit het voor korte of langere tijd uitsluiten van vrijwilligerswerk door persoonsgegevens in een centraal register op te nemen.

Seksueel grensoverschrijdende gedragingen waarvan het bestuur oordeelt dat deze vallen onder het Wetboek van Strafrecht, zullen bij politie/justitie worden gemeld.

Deze gedragscode is op 20 juli 2020 door het bestuur van COC Groningen & Drenthe vastgesteld.

Datum en plaats:

Ondertekening (vrijwillige) medewerker

Ondertekening bestuur